

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Ա ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՄԱՄԼՈ ԱՍՈՒԼԻՍԸ

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Ա Վեհափառը, Իտալիա կատարած պաշտոնական այցի ժամանակ, Կաթողիկե Եկեղեցու Սրբազան Քահանայապետի՝ Հովհաննես-Պողոս Բ Պապի հետ ստորագրեցին համատեղ հայտարարություն, որի հատկապես ֆրիստոսարանական պարբերությունը Հայաստանում և Սփյուռքում տեղիք տվեց զանազան մտահոգությունների: Այս կացությունը լուսարանելու ակնկալությամբ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնում հրավիրեց մամլո ասուլիս, որը կայացավ դեկտեմբերի 23-ին:

Մամլո ասուլիսին ներկա էին Արարատյան Հայրապետական թեմի առաջնորդական փոխանորդ Տ. Գարեգին արք. Ներսիսյանը, Շիրակի թեմի առաջնորդ Տ. Գրիգորիս արք. Բունիաթյանը, Քրիստոնեության 1700-ամյակի համակարգող մարմնի ատենապետ Տ. Մեսրոպ արք. Աշեյանը: Ասուլիսը վարեց Մայր Աթոռի դիվանապետ Տ. Ներսես արք. Պոզպայլյանը:

Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետն այս առիթով անդրադարձավ Հայ Առաքելական և Հռոմեկան Կաթողիկե Եկեղեցիների հարաբերություններին ու համագործակցությանը: Նա շեշտեց, որ Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցին չի հրաժարվում Կաթոլիկ Եկեղեցու հետ ունեցած դավանաբանական տարբերություններից:

Անդրադառնալով Սրբազան Պապի հետ ստորագրած իր հայտարարագրին, Նորին Սրբությունն ասաց հետևյալը. «Մենք Քաղկեդոնի ժողովը այժմ ևս չենք ընդունիր: Սակայն, պատմականորեն ժառանգված տարակարծությունները պետք չէ արգելք հանդիսանան երկու Եկեղեցիներու միասնականության, ինչ որ բոլորովին այ չի նշանակեր միատեսակություն: Միությունը Աստուծո հրամայականն է»: Նաև ավելացրեց, որ այս միասնականության վերահաստատմանն է ուղղված ռոջ աշխարհում սկիզբ առած էկումենիկ շարժումը, որի քաղկացուցիչ մասն է կազմում Հայոց Եկեղեցին ևս:

Համաձայն Վեհափառ Հայրապետի խոսքի, Հայ և Կաթողիկե Եկեղեցիների միջև երկխոսությունը շարունակվում է, որը կնպաստի նաև նախատեսվող համատեղ կառույցի ստեղծմանը: Գարեգին Կաթողիկոսի խոսքերով, բազմաթիվ հարցերի, մասնավորապես ֆրիստոսարանական խնդիրների շուրջ երկու Եկեղեցիների միջև հաստատված է փոխադարձ մի ըմբռնում, բայց ոչ երբեք համաձայնություն:

Ըստ Նորին Արքեպիսկոպոսի, Վատիկանում տեղի ունեցած բանակցությունները, վերջում նաև հրապարակված համատեղ հայտարարությունը ոչ մի ազդերս չունի Հայ Եկեղեցու ինֆնուրյունության պահպանման հարցի հետ: Անդրադառնալով Արքեպիսկոպոսի Քահանայապետի հետ իր ունեցած հանդիպումներին, Վեհափառ Հայրապետը նկատել տվեց, թե այդ տեսակցությունները միտում ունենին ընդունել, որ երկու Եկեղեցիների միջև ֆաղափական, ֆրիստոսարանական սահմանումների և այլ պատճառներով առկա լարվածություններն ու հակամարտությունները պատմական ծագում ունեն և չպետք է իշխող լինեն այսօրվա միջեկեղեցական հարաբերություններում և պետք է սրբագրվեն ապագա բանակցություններով:

Համենայնդեպս, Վեհափառ Հոր կարծիքով, Հայ Առաքելական և Հռոմեական Կաթողիկե Եկեղեցիների միջև առկա են դավանաբանական և այլ բնույթի տարբերություններ: Օրինակ՝ Սուրբ Հոգու էության հարցում: Սակայն այս բոլորը էական չնկատելու համար Վատիկանի հանդիպումների ընթացքում արվել են կարևոր ֆայեր: Մանավանդ, որ Եկեղեցիների միություն չի նշանակում Եկեղեցիների միանմանություն, և մյուս կողմից՝ Եկեղեցիները չեն զրադվում դարերից եկող վեներով:

«ՄԵՆՔ ՔԱՂԿԵԴՈՆԻ ԺՈՂՈՎԸ

ՉԵՆՔ ԸՆԴՈՒՆԵՐ...»

Արտահայտվելով Հայ Եկեղեցու դավանանքի մասին, Վեհափառ Հայրապետը հաստատեց, թե մեր Եկեղեցին Հիսուս Քրիստոսին ընդունում է որպես կատարյալ մարդ և կատարյալ Աստված, բայց ո՛չ անշատ, այլ միացյալ՝ անխառն, անշփոթ: «Մեր Եկեղեցին միաբնակ է այն իմաստով, որ մենք Քրիստոսի մեջ միայն մեկ բնություն կճանչանք՝ մարդկային և աստվածային միացյալ բնությունը: Մեր Եկեղեցու դավանանքի սխալ մեկնաբանության արդյունքն է, որ առ այսօր բազմաթիվ օտարներ մեզ կհամարեն մոնոֆիզիթ: Մինչդեռ ներկայիս վատիկանյան հանդիպումներն հետո մենք երկուստեք կհայտարարենք այն, ինչ որ Սուրբ Ներսես Ընդհալիս հասկցած էր, բացատրած ու ձևակերպած»:

Պատասխանելով «ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ» գործակալության աշխատակցի հարցին՝ Գարեգին Ա Կաթողիկոսը շեշտեց, թե խոսել անգամ չի կարելի 451 թվականի Քաղկեդոնի ժողովն ընդունելու մասին: Այս հարցի շուրջ արտահայտվելով վճռականորեն, Վեհափառ Տերն ասաց. «Ես ընդվզեցա, երբ իմացա միջազգային որոշ գործակալություններուն հաղորդումները, թե մենք իբրև փոխեր ենք մեր վերաբերումը Քաղկեդոնի մկատմամբ և վերցուցեր ենք 1500 տարուան մեր տարակարծությունը: Պետք է ըմբռնել, որ Քաղկեդոնը ստեղծված էր Բյուզանդական կայսեր կողմն քաղաքական նպատակներով, դավանանքի միջոցով տիրապետելու համար Արևելյան Եկեղեցիներու և անոնց ժողովուրդներուն վրա»:

Պատասխանելով «ԱԶԳ» օրաթերթի թղթակցի այն հարցին, թե Հայ Առաքելական և Հռոմի Կաթողիկե Եկեղեցիների միջև տարակարծությունների հետգհետե սրբագրումը արդյո՞ւ տեղի՞ չի՞ տա Հայ Կաթողիկե Եկեղեցու վերացմանը, քանի որ վերջինս ստեղծվել է հենց այդ տարակարծությունների բերումով, Հայոց Հայրապետն ասաց հետևյալը. «Ինչպես 1999 թվականին երջանկաճիշատակ Վազգեն Ա Կաթողիկոսի հետ ստորագրած շրջաբերական մասնակիս մեջ կըսվեր, թե մենք եղբայրական սիրով կողջունենք Հայ Կաթողիկե Եկեղեցին և կակնկալենք անոր համագործակցությունը Մայր Եկեղեցվո հետ, այնպես էլ այսօր կկարծեմ տարակարծությունները պետք է հարթվին փոխադարձ սրբագրումով: Եվ օր մը այն նախադրյալները, որոնք պատճառ դարձան Հայ Կաթողիկե Եկեղեցվո ստեղծման, կընչվին»:

«ՄԵՐ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՈՒՂՂԱՓԱՌ Է ԵՎ

ՊԻՏԻ ՄՆԱ ԱՅԴՊԵՍ...»

«ԱԶԳ» օրաթերթի թղթակցի այն հարցին, թե ինչպե՞ս է մեկնաբանում Նորին Սրբությունը հետևյալ պարագան, որ Հայ Առաքելական Եկեղեցին, դեռևս իր ներքին հարցերը չլուծած, այսօր լուրջ քայլեր է անում միջեկեղեցական հողի վրա, Վեհափառ Տերը լավատեսորեն արտահայտվեց՝ առանձնակի շեշտելով, թե Մեծի Տանն Կիլիկիո Կաթողիկոսության հետ երկխոսությունը շարունակվում է. ինչպես նաև առկա է համագործակցությունը. «1700-ամյակը պիտի տոնենք իբրև մեկ Եկեղեցի: Անթիլիասի միաբան Մեսրոպ արք. Աշճյանի ներկայությունը, որպես գործադիր մարմնի քարտուղար և համակարգող, կփաստե այս իրողությունը: Միաժամանակ միանաբար կաշխատինք «Հայաստան» Համահայկական Հիմնադրամի մեջ:

Անշուշտ, որոշ տարակարծություններ կան 1956-58 թվականներուն հառաջ եկած տազնապին լուծման ուղիներուն շուրջ և որոշ թեմերու առկա վիճակին կապակցությամբ: Ասոնց հարթումը կրնա քիչ մը ժամանակ պահանջել թերևս»:

Պատասխանելով մի այլ հարցի ևս, Վեհափառ ժխտեց Վատիկանի հետ փոխադարձ զիջումների գնալու գաղափարը և ավելացրեց, որ մեր Եկեղեցին ուղղափառ է ու պիտի մնա այդպիսին: Հարցը չի վերաբերվում զիջումներին, այլ անցյալի սխալներին, տարբերումների սրբագրմանը:

Մամոն ասուլիսի վերջում Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը հայտարարեց, որ Հայ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին երբեք չի շեղվի մեր նախնյաց Սուրբ հավատից ու դավանանքից:
